

DOI: 10.21564/2786-7811.1.319578

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ОНОВЛЕНОЇ ПРОЦЕДУРИ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Божко Володимир Миколайович,
завідувач кафедри конституційного, адміністративного,
екологічного та трудового права,
Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ORCID: 0000-0002-3963-8461

E-mail: volodya_bozhko@ukr.net

Вишневський В'ячеслав Костянтинович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ORCID: 0009-0008-2387-3468

E-mail: slavik.vishenka@gmail.com

Анотація. У статті досліджено правовий механізм конкурсного відбору Голови Державної митної служби України, який функціонував до 31 жовтня 2024 року та новації, запроваджені унаслідок прийняття Закону України від 17 вересня 2024 року № 3977-ІХ. Окрім того, здійснено порівняльно-правовий аналіз оновленого механізму із порядком проведення конкурсів на посади керівників Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Бюро економічної безпеки України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Також окрему увагу приділено аналізу процедури конкурсного відбору керівників митних органів США, Франції та Німеччини.

Констатується, що оновивши процедуру формування складу конкурсної комісії з відбору Голови Державної митної служби України та передбачивши необхідність включення до її складу представників міжнародних та іноземних

організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сферах проведення структурних реформ, фінансової та технічної підтримки, запобігання і протидії корупції, з одного боку, вітчизняний законодавець уніфікував її із відповідними процедурами конкурсного відбору керівників інших правоохоронних органів, а з іншого – виконав узяті на себе зобов'язання перед міжнародними партнерами України.

Ключові слова: Державна митна служба України; конкурсний відбір; адаптація законодавства України до права ЄС; порівняльно-правовий аналіз; міжнародна технічна допомога.

COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS OF THE UPDATED PROCEDURE FOR COMPETITIVE SELECTION OF THE HEAD OF THE STATE CUSTOMS SERVICE OF UKRAINE

Volodymyr M. Bozhko,

Head at the Department of Constitutional, Administrative,
Environmental and Labour Law
Poltava Law Institute Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: 0000-0002-3963-8461

E-mail: volodya_bozhko@ukr.net

Vyacheslav K. Vyshnevsky,

2nd-year master's student
Poltava Law Institute Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: 0009-0008-2387-3468

E-mail: slavik.vishenka@gmail.com

Summary. The article examines the legal mechanism for competitive selection of the Head of the State Customs Service of Ukraine, which was in place until 31 October 2024, and the innovations introduced by the Law of Ukraine No. 3977-IX dated 17 September 2024. In addition, a comparative legal analysis of the updated mechanism with the procedure for conducting competitions for the positions of heads

of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the National Agency for the Prevention of Corruption, the Bureau of Economic Security of Ukraine and the Specialised Anti-Corruption Prosecutor's Office is carried out. Special attention is also paid to analysing the procedure for competitive selection of heads of customs authorities in the USA, France and Germany.

The authors state that by updating the procedure for forming the composition of the competition commission for the selection of the Head of the State Customs Service of Ukraine and providing for the need to include representatives of international and foreign organisations, which, by international or interstate agreements, provided Ukraine with international technical assistance in the areas of structural reforms, financial and technical support, and prevention and counteraction to corruption, on the one hand, the national legislator has unified it with the relevant procedures for competitive selection of heads of other law enforcement agencies. On the other hand, it has fulfilled its obligations to Ukraine's international partners.

Keywords: State Customs Service of Ukraine; competitive selection; adaptation of Ukrainian legislation to EU law; comparative legal analysis; international technical assistance.

Постановка проблеми. Ефективність функціонування Державної митної служби України (далі – Держмитслужби), котра має статус центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) через Міністра фінансів України [1], є одним із ключових чинників забезпечення економічної безпеки нашої держави, що надзвичайно важливо, зважаючи на триваючу війну. Адже завдяки сприянню Держмитслужби станом на 1 жовтня 2024 року до Державного бюджету України надійшло 419,7 млрд. грн. (що становить понад 19,4 % від загального обсягу його доходів за вказаний період).

Приведення вітчизняного митного законодавства у відповідність до *acquis* ЄС є також однією із передумов євроінтеграції нашої держави. Ще в статті 84

Угоди про Асоціацію наша держава взяла на себе зобов'язання поступово наближатися до митного законодавства ЄС, як це визначено в стандартах ЄС та міжнародних стандартах, відповідно до Додатку XV до цієї Угоди [4]. Однак Україна погодилася не лише прийняти новий митний кодекс, привівши його у відповідність до Митного кодексу Європейського Союзу, але й оновити процедуру призначення Голови Держмитслужби. Як наголошується в «Плані для реалізації Ukraine Facility (2024-2027)», наша держава планує провести наступні важливі реформи у сфері управління державними фінансами: удосконалити процес відбору керівництва Держмитслужби з метою забезпечення прозорості та заснованої на особистих заслугах процедури, котра передбачає активне залучення міжнародних експертів; створити авторитетний дисциплінарний комітет та заміщати співробітників, які не відповідають етичним та професійним стандартам [7, с.58].

Ефективність функціонування Держмитслужби у першу чергу залежить від її очільника, чи належно він здійснює свої повноваження, він рівня його толерантності до корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією, вчинених його підлеглими тощо. То ж особистісні риси Голови Держмитслужби є запорукою не лише високого рівня ефективності функціонування відповідного органу державної влади, наповнюваності дохідної частини Державного бюджету України, але й передумовою досягнення Україною євроінтеграційних цілей та отримання фінансової підтримки у межах Ukraine Facility [6]. Тому процедура конкурсного відбору та призначення очільника Держмитслужби має бути прозорою, спрямованою на створення умов для об'єктивної оцінки здібностей усіх претендентів та відповідати існуючим міжнародним стандартам.

Натомість чинний правовий механізм призначення Голови Держмитслужби зумовлює часті, здебільшого небезпідставні, нарікання [8], яскравим свідченням чого може стати існуючий рівень корупції на вітчизняній митниці [9]. До того ж досить часто ця посада залишається вакантною, а

виконання обов'язків Голови Держмитслужби покладають на одного із його заступників. Очільників Держмитслужби також критикують через надмірний політичний вплив на них провладної партії, що може призвести до призначення на цю посаду кандидатів без достатньої кваліфікації чи досвіду роботи, що, у свою чергу, може сприяти поширенню корупції та зниженню рівня довіри до неупередженості функціонування органів державної влади та зумовлювати зниження рівня підтримки України міжнародною спільнотою загалом.

Все вищевикладене зумовлює актуальність проведення порівняльно-правового дослідження новітнього вітчизняного правового механізму конкурсного відбору Голови Держмитслужби із відповідними процедурами, котрі застосовуються у провідних державах світу для відбору й призначення очільника органу влади, який виконує схожі функції, а також із нещодавно оновленими процедурами призначення керівників окремих органів державної влади України (зокрема, директора Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), голови Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК), директора Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБУ) та керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі – САП).

Стан опрацювання обраної проблематики, аналіз останніх публікацій та досліджень. Відсутність прозорості конкурсної процедури обрання Голови Держмитслужби поглиблює існуючі проблеми в діяльності цього надважливого для України центрального органу виконавчої влади та зумовлює необхідність її оновлення. Окремі аспекти досліджуваної проблематики знайшли відображення у наукових працях наступних вчених: Колобиліної О. О., Дорофєєвої Л. М., Марченка В. О., Настюк В. Я., Пундор Ю. О., Романюк Л. В., Федорко О. О., Литвин Н. А., Шевченко А. О., Петрова І. П. та інших. Однак у їхніх роботах основна увага була спрямована на аналіз попереднього правового механізму призначення Голови Держмитслужби.

Мета дослідження – здійснити порівняння оновленої процедури конкурсного відбору Голови Держмитслужби з відповідними процедурами

обрання керівників інших органів державної влади (зокрема директора НАБУ, голови НАЗК, директора БЕБУ та керівника САП, а також із процедурами обрання очільників митних органів провідних держав світу, аби виявити переваги та недоліки існуючого вітчизняного механізму призначення очільника Держмитслужби й сформулювати пропозиції щодо удосконалення існуючої процедури в Україні.

Виклад основного матеріалу. До 31 жовтня 2024 року порядок призначення Голови Держмитслужби регламентувався Законами України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року [14], «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року [15], «Порядком проведення конкурсу на зайняття посад державної служби», затвердженим постановою КМУ від 25 березня 2016 р. [16].

Таким чином, Голова Держмитслужби, як й керівники інших центральних органів виконавчої влади України, котрі не є членами КМУ, відповідно до статті 19 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», призначалися на посаду та звільнялися з посади КМУ за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби (далі – Комісія), котра може запропонувати не більше п'яти осіб для призначення на посаду керівника за результатами конкурсу, відповідно до законодавства про державну службу [15].

То ж процедура призначення Голови Держмитслужби визначена законодавством, передбачала проведення конкурсу, що загалом є позитивним явищем із точки зору змагальності конкурсантів, прозорості процесу їх відбору та відповідності європейським стандартам. Однак така процедура мала значні вади. І зумовлені вони, у першу чергу, існуючим порядком формування складу самої Комісії. Адже відповідно до ч.2 статті 14 Закону України «Про державну службу», до складу Комісії входять: представник Верховної Ради України, визначений комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання державної служби; представник, визначений Президентом України; представник, визначений Кабінетом Міністрів України; керівник

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, або за його дорученням заступник керівника цього органу; фахівець з питань управління персоналом, визначений КМУ; два представники – по одному представнику від закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, та від громадських об'єднань, обраних відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

То ж Комісія мала б складатися із 7 осіб, двоє із яких мали б представляти громадськість, а п'ятеро інших – різні органи державної влади. Чинний склад Комісії сформовано розпорядженням КМУ від 28 жовтня 2019 р. № 1006-р [17], відповідно до якого до складу цієї Комісії входять: заступник Державного секретаря КМУ; координатор – заступник керівника Координаційного центру забезпечення взаємодії з КМУ; перший заступник Міністра закордонних справ; заступник Голови Національного агентства з питань державної служби; голова підкомітету з питань організації державної влади, державної служби, служби в органах місцевого самоврядування (однак цей член Комісії ще й обіймає посаду Першого заступника Голови Верховної Ради України).

Представником закладів вищої освіти у складі Комісії є Канцуров Олег Олександрович, який, щоправда, за сумісництвом, працює в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, проте за основним місцем він обіймає посаду начальника Управління методології бухгалтерського обліку Департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку Міністерства фінансів України [18].

Представником від громадських об'єднань у складі Комісії є Красовський Костянтин Юрійович, неупередженість якого підтверджується тим фактом, що 28 березня 2024 року він подав заяву із проханням допустити його до участі у конкурсному відборі на посаду судді Конституційного Суду України стосовно осіб, котрих призначає Президент України [19].

Можливо якби у складі Комісії були представлені представники дійсно різних політичних партій, котрі були б моральними авторитетами та спеціалістами у відповідній сфері, то й рівень довіри до конкурсів та їхніх переможців був би значно вищим не лише у нашому суспільстві, але й серед наших міжнародних партнерів.

То ж виконуючи взяті на себе зобов'язання у «Плані для реалізації Ukraine Facility (2024-2027)» щодо удосконалення процесу відбору керівництва Держмитслужби задля забезпечення прозорості та заснованої на особистих заслугах процедури, котра передбачає активне залучення міжнародних експертів, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів» від 17 вересня 2024 року [20], який набрав чинності 31 жовтня 2024 року й, з-поміж іншого, змінив процедуру конкурсного відбору Голови Держмитслужби.

Таким чином, законодавець встановив наступні кваліфікаційні вимоги до керівника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику: вища юридична та/або економічна освіта за ступенем не нижче магістра; загальний стаж роботи не менше 10 років; досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності не менше п'яти років; вільне володіння державною мовою; добросовісний і компетентний, здатний за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні посадові обов'язки (відповідно до статті 570-1 Митного кодексу України).

Керівник Держмитслужби призначатиметься на посаду строком на п'ять років Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра фінансів України за пропозицією комісії з проведення конкурсу в порядку, визначеному Митним

кодексом України. Одна і та сама особа не може обіймати цю посаду більше ніж два строки поспіль.

Організацію та проведення конкурсу на зайняття посади керівника Держмитслужби здійснюватиме конкурсна комісія, котра формуватиметься КМУ та складатиметься із шести осіб, три з яких призначатимуться на підставі пропозиції Міністерства фінансів України, а інші три особи – на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня закінчення строку повноважень керівника Держмитслужби надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сферах проведення структурних реформ, фінансової та технічної підтримки України, запобігання і протидії корупції.

Рішення конкурсної комісії прийматимуться на її засіданні й вважатимуться прийнятими, якщо за них проголосували не менше чотирьох членів конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів конкурсної комісії, визначених КМУ на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій. У разі однакової кількості членів конкурсної комісії, які підтримали рішення, та кількості членів конкурсної комісії, які не підтримали його або утрималися під час голосування, або не брали участі у голосуванні незалежно від причини, голосування з відповідного питання проводиться. Якщо при проведенні повторних голосувань з відповідного питання рішення не прийнято протягом 24 годин з моменту першого голосування, вважається прийнятим рішення, за яке проголосувало не менше трьох членів конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів конкурсної комісії, визначених КМУ на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій.

У процесі конкурсного відбору конкурсна комісія проводитиме тестування кандидатів на знання чинного законодавства, тестування їх загальних здібностей, виконання практичних завдань та інших тестувань або завдань (у разі їх призначення конкурсною комісією); співбесіду щодо відповідності кандидатів критеріям доброчесності та професійної компетентності.

Оцінювання конкурсною комісією відповідності кандидатів критерію доброчесності здійснюється з урахуванням наступних умов: – оцінювання ґрунтуватиметься на інформації без часових або територіальних обмежень; – кандидат вважатиметься таким, що не відповідає критерію доброчесності, у разі доведення невідповідності або наявності в конкурсній комісії обґрунтованого сумніву у його відповідності; – будь-який висновок чи оцінка національного або міжнародного органу щодо доброчесності кандидата, наявності чи відсутності порушень у його рішеннях, діях чи бездіяльності не є наперед визначальними та обов'язковими для конкурсної комісії.

За підсумками конкурсного відбору шляхом відкритого голосування окремо стосовно кожного кандидата конкурсна комісія відбиратиме двох кандидатів, які на її думку мають найкращі професійний досвід, знання та особисті якості для виконання посадових обов'язків керівника Держмитслужби, а також відповідають критеріям доброчесності та професійної компетентності та внесе Міністру фінансів України подання стосовно цих двох кандидатів. Міністр фінансів України повинен внести на розгляд Кабінету Міністрів України подання про призначення одного із двох відібраних переможців конкурсу, а КМУ протягом 10 днів має його призначити на посаду керівника Держмитслужби.

Рішення конкурсної комісії може бути оскаржено до суду лише кандидатом, якого не визначено переможцем конкурсу і лише через недотримання щодо нього порядку організації та проведення конкурсу. Але таке оскарження не зупиняє призначення переможця конкурсу.

Таким чином, законодавець надав Міністру фінансів України дискреційне повноваження обирати одного із двох переможців конкурсу. На нашу думку було б доцільніше уповноважити конкурсну комісію обирати єдиного переможця конкурсу. Це стало б запорукою призначення кандидата, який дійсно переміг на прозорому конкурсі.

Оновлений порядок конкурсного відбору Голови Держмитслужби схожий до відповідних процедур відбору керівників НАБУ, САП, БЕБУ та НАЗК.

Зокрема, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції» від 02.10.2019 року [21] сформовано існуючу процедуру призначення Голови НАЗК. Ключовою новацією стала зміна складу конкурсної комісії, котра тепер складається із шести осіб: – три особи, визначені КМУ (самостійно); – три особи, визначені КМУ на підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до дня завершення строку повноважень Голови НАЗК надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції (ч.2 статті 6 Закону України «Про запобігання корупції»).

Конкурсна комісія шляхом відкритого голосування визначає кандидата, який має найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків Голови НАЗК, а також відповідає критеріям компетентності та доброчесності; вносить подання Кабінету Міністрів України про призначення його на посаду Голови НАЗК. Рішення конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні проголосували чотири члени комісії, серед яких три члени з числа осіб, визначених на підставі пропозицій донорів (ч.5 статті 6 Закону України «Про запобігання корупції»).

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення статусу Національного антикорупційного бюро України у відповідність з вимогами Конституції України» від 19 жовтня 2021 року [22] було упорядковано існуючу процедуру призначення директора НАБУ.

Конкурсна комісія для його обрання також складається із шести членів, троє з яких призначає КМУ самостійно, а інші троє обираються КМУ на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня завершення строку повноважень Директора НАБУ надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції (ч.3 ст.7 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»). Конкурсна комісія вносить на розгляд Прем'єр-міністру України подання стосовно трьох відібраних

кандидатів на посаду Директора НАБУ. Рішення комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше чотирьох членів комісії, у тому числі не менше двох членів, визначених КМУ на підставі пропозицій донорів.

Схожа процедура нещодавно запроваджена й щодо обрання директора БЕБУ. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України» від 20 червня 2024 року [23] сформовано існуючий правовий механізм обрання керівника БЕБУ. Конкурсна комісія складається із шести осіб, три з яких визначає КМУ самостійно, а ще три – на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня завершення строку повноважень Директора БЕБУ надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції та/або у сфері реформування органів правопорядку.

За підсумками конкурсу комісія відбирає не більше двох кандидатів, кандидатури яких подає для призначення на посаду Директора БЕБУ до Кабінету Міністрів України. Рішення комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосували не менше чотирьох членів конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів конкурсної комісії, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій.

Таким чином, спільною та ефективною новацією обрання керівників не лише Держмитслужби, але й НАБУ, САП, БЕБУ та НАЗК стало формування конкурсної комісії із рівної кількості членів, призначених КМУ (самостійно) та представників міжнародних організацій, котрі надають Україні міжнародну технічну допомогу. При цьому рішення такою комісією приймається більшістю членів, але за умови ухвалення рішення не менше, аніж двома представниками міжнародних організацій. Залучення останніх суттєво підвищує прозорість конкурсного відбору та мінімізує можливий політичний вплив на відбір переможців конкурсу.

Зосередимо також свою увагу на аналізі процедури конкурсного відбору керівників митних органів у провідних державах світу.

У США Митно-прикордонну службу (U.S. Customs and Border Protection), котра має статус Федерального органу влади, очолює комісар, конкурсний відбір якого регламентується титулом 19 розділу 10 §2071 Кодексом США [24] та Законом «Про національну безпеку» від 25 листопада 2002 року №107-296. Комісара Митно-прикордонну служби призначає Президент США за згодою Сенату. Але попередньо його кандидатуру розглядає Комітет з фінансів Сенату США, проводячи слухання, вивчаючи його досвід та оцінюючи його відповідність кваліфікаційним вимогам. Після цього Комітет з фінансів готує висновок щодо відповідності поданої кандидатури і направляє його на розгляд Сенату. Якщо Сенат затверджує кандидатуру, Президент США може призначити внесену кандидатуру на посаду комісара Митно-прикордонної служби США.

У Французькій Республіці схожі до Держмитслужби функції виконує Генеральна дирекція з митних питань та непрямого оподаткування, керівником якої є Генеральний директор, порядок конкурсного обрання й призначення якого не вирізняється від призначення керівників інших органів виконавчої влади й регламентується Загальним кодексом державної служби [25]. Загальні вимоги до претендентів на державну службу визначені у статтях L321-1 - L321-3 цього Кодексу.

Конкурсна комісія визначає, хто із конкурсантів відповідає посаді, зважаючи не лише на їх професійний рівень, але й прагнучи забезпечити збалансоване представництво чоловіків і жінок на чолі органів виконавчої влади. Переможця конкурсу на посаду Генерального директора Генеральної дирекції з митних питань та непрямого оподаткування призначає Президент Франції своїм декретом, котрий попередньо скріплюється підписом Міністра економіки, фінансів, промисловості та цифрового суверенітету Франції та підписом Прем'єр-міністра Франції.

У Федеративній Республіці Німеччині спеціально уповноваженим органом з питань митної справи є Головна митна дирекція (Generalzolldirektion), яку очолює її Президент (Direktionspräsident bei der Generalzolldirektion).

Процедура обрання й призначення Президента Головної митної дирекції регламентується Федеральним Законом про державну службу (BBG) від 05.02.2009 року [26]. Він призначається із дотриманням загальної процедури конкурсного відбору, котрий організовує та проводить загальна конкурсна комісія для відбору керівників федеральних органів влади, котрі мають статус державних службовців. Відповідно до статті 10 цього Федерального Закону, призначення на посаду оформляється шляхом видачі наказу про його призначення, в якому має бути зазначено, що він призначається або «на певний строк» із вказівкою про такий строк призначення, або «із випробувальним терміном», або «із відкликанням», або «як почесний державний службовець».

Висновки та пропозиції. Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, можемо констатувати, що, по-перше, Україна виконала взяті на себе зобов'язання перед міжнародними партнерами щодо удосконалення вітчизняного процесу відбору керівництва Держмитслужби з метою забезпечення прозорості та заснованої на особистих заслугах процедури, котра передбачає активне залучення міжнародних експертів.

По-друге, в Україні фактично уніфіковано процедуру формування складу конкурсних комісій щодо відбору керівників не лише Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Бюро економічної безпеки України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, але й Голови Держмитслужби, а також встановлено однакові умови щодо визначення переможців конкурсного відбору. Проте, на нашу думку було б доцільно уповноважити конкурсну комісію обирати єдиного переможця конкурсу. Це стало б запорукою призначення кандидата, який дійсно переміг на прозорому конкурсі.

По-третє, вітчизняне законодавче регулювання процедури конкурсного відбору Голови Держмитслужби в Україні істотно вирізняється з-поміж практики обрання керівників митних органів у провідних держав світу. Жодна із досліджених нами держав не залучає представників міжнародних організацій до складу відповідних конкурсних комісій. Напевно потреби в цьому немає через високий рівень правосвідомості не лише членів конкурсної комісії, котрі здійснюють конкурсний відбір, не лише конкурсантів та переможця конкурсу, але й у значній мірі завдяки контролю громадськості за діяльністю відповідного органу влади. То ж на той період, доки в Україні сформується відповідна правова культура, правосвідомість, нетерпимість до будь-яких проявів корупції, практика залучення представників міжнародних організацій до роботи конкурсних комісії, котрі обиратимуть керівників центральних органів виконавчої влади, себе виправдовує.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про Державну митну службу України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n209>.

2. Доходи Державного бюджету України за статтями доходів станом на 01.10.2024 року. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>.

3. Мінфін: За 8 місяців 2024 року до загального фонду держбюджету залучено 1,4 трлн. грн., з яких кожна третя гривня від ПДВ. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_8_misiatsiv_2024_roku_do_zagalnogo_fondu_derzhbiudzhetu_zalucheno_14_trln_grn_z_iakikh_kozhna_tretia_grivnia_vid_pdv-4774.

4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

5. Додаток XV до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/15_Annexes.pdf.

6. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council of 29.02.2024 establishing the Ukraine Facility. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R0792&qid=1731147462953>.

7. План для реалізації Ukraine Facility (2024-2027). URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf>.

8. Детективи НАБУ 4 липня 2024 року повідомили Назару Шептицькому про підозру у кримінальному провадженні щодо торгівлі керівними посадами у структурі Державної митної служби України. URL: https://bihus.info/nabu-providomylo-pro-pidozru-pasynku-golovного-sudovogo-eksperta-ruvina-zarishalovo-namytnyczi/?fbclid=IwY2xjawD0YB1leHRuA2FlbQIxMAABHfuNzD9hORXsaiORKzIjnAhoII1NdXrl3PzHu6DivS4E5TU7McyY_nA5tA_aem_bSsnuqtPNBL_LMErAN3mMA.

9. Кравченко О. СБУ 9 липня 2024 року затримала керівників Департаменту Держмитслужби через те, що вони «обклали даниною» регіональні митниці. URL: https://lb.ua/society/2024/07/09/623322_sbu_zatrimala_kerivnikiv.html.

10. Про призначення Рябікіна П. Б. Головою Державної митної служби України : розпорядження КМУ від 18 листопада 2020 р. № 1443-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-priznachennya-ryabikina-p-b-golovoyu-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini-i181120-1443>.

11. Про звільнення Рябікіна П.Б. з посади Голови Державної митної служби України : розпорядження КМУ від 4 листопада 2021 р. № 1402-р. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-priznachennya-ryabikina-p-b-golovoyu-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini-i181120-1443>.

12. Про тимчасове покладення виконання обов'язків Голови Державної митної служби України на Демченка В.В. : розпорядження КМУ від 4 листопада 2021 р. № 1403-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-2021-%D1%80#Text>.

13. Про тимчасове покладення виконання обов'язків Голови Державної митної служби України на Звягінцева С. Б. : розпорядження КМУ від 01 лютого 2023 р. № 96-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-tymchasove-pokladennia-vykonannia-oboviazkiv-holovy-derzhavnoi-mytnoi-sluzhby-ukrainy-na-zviahintseva-s-b-96-010223>.

14. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

15. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.

16. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : постанова КМУ від 25 березня 2016 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF#Text>.

17. Про утворення Комісії з питань вищого корпусу державної служби та затвердження її персонального складу : розпорядження КМУ від 28 жовтня 2019 р. № 1006-р : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1006-2019-%D1%80#Text>.

18. Канцуров Олег Олександрович, доцент кафедри обліку, контролю та оподаткування агробізнесу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. URL: https://oef.kneu.edu.ua/ua/depts8/k_obliku,_analizu_ta_auditu_v_APK/Vikladachi13/Kancurov.O.O/.

19. Документи, подані Красовським Костянтином Юрійовичем до участі у конкурсному відборі на посаду судді Конституційного Суду України стосовно осіб, котрих призначає Президент України. URL:

https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/26/93/5f08a019dfa6a3db0fcb1b1f24d574d4_1712070234.pdf.

20. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів : Закон України від 17 вересня 2024 року № 3977-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3977-20#Text>.

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції : Закон України від 2 жовтня 2019 року № 140-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-20#Text>.

22. Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення статусу Національного антикорупційного бюро України у відповідність з вимогами Конституції України : Закон України від 19 жовтня 2021 року № 1810-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-20#Text>.

23. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України : Закон України від 20 червня 2024 року № 3840-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3840-20#n22>.

24. United States Code. Title 19 – Customs Duties. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2023-title19/pdf/USCODE-2023-title19.pdf>.

25. Code général de la fonction publique. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000044416551/LEGISCTA000044420577/2022-03-01/#LEGISCTA000044428011.

26. Bundesbeamtenengesetz (BBG) Ausfertigungsdatum: 05.02.2009. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/BJNR016010009.html#BJNR016010009BJNG000100000.